

Usmernenie k povoloacím procesom týkajúcim sa investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb vo vzťahu k finančným nástrojom

Oblasť finančného a kapitálového trhu zaznamenáva zmeny v dôsledku prevzatia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES (tzv. smernica MiFID), ktorá bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná zákonom č. 209/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov.

Vybrané ustanovenia zákona o cenných papieroch, zavedené zákonom č. 209/2007 Z. z., vstúpili do účinnosti 1.5.2007, väčšina je však účinná od 1.11.2007. Právnické osoby a fyzické osoby sú povinné najneskôr do 1.5.2008 zosúladiť svoju činnosť s ustanoveniami zákona o cenných papieroch účinnými od 1.11.2007, ak v jeho § 173h ods. 2 až 7 nie je ustanovené inak.

Tiež je potrebné uviesť, že zákon č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov zmenil a doplnil aj zákon o cenných papieroch, pričom vybrané ustanovenia vstúpili do účinnosti už 1.1.2008. Ide napr. o zavedenie ustanovení o investičných certifikátoch, premenovanie dohôd o budúcich úrokových mierach na forwardy, nové ustanovenia o základnom imaní obchodníka s cennými papiermi, či odkaz na nariadenie Komisie 1287/2006/ES, pokiaľ ide o položky denníka o prijatých pokynoch klientov a obchodov uzavretých na základe týchto pokynov.

V nadväznosti na zmenený a doplnený zákon o cenných papieroch platí princíp, že zmena už vydaných povolení na poskytovanie investičných služieb sa nevyžaduje, hoci v textácii § 5 a 6 zákona dochádza s účinnosťou od 1.11.2007 k preformulovaniu jednotlivých finančných nástrojov a investičných služieb. Tým nie je dotknutá povinnosť obchodníka s cennými papiermi, zahraničného obchodníka s cennými papiermi, banky alebo zahraničnej banky požiadať o zmenu povolenia pred začatím poskytovania **nových investičných služieb, investičných činností alebo vedľajších služieb**, t.j. takých, ktoré subjekt v povolení vydanom pred 1.11.2007 nemal zahrnuté, resp. ani nemohol mať, nakoľko ich zákon o cenných papieroch definuje s účinnosťou od 1.11.2007, konkrétne:

- organizovanie mnohostranného obchodného systému (investičná služba podľa § 6 ods. 1 písm. h) zákona o cenných papieroch)
- držiteľská správa (vedľajšia služba podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o cenných papieroch)
- služby a činnosti podľa odseku 1 a písmen a) až f) týkajúce sa podkladových nástrojov derivátov podľa § 5 písm. e) až g) a j), ak sú spojené s poskytovaním investičných služieb alebo vedľajších služieb pre tieto deriváty (vedľajšia služba podľa § 6 ods. 2 písm. g) zákona o cenných papieroch)

Rovnaká povinnosť požiadať o zmenu povolenia platí v prípade, ak obchodník s cennými papiermi, zahraničný obchodník s cennými papiermi, banka alebo zahraničná banka majú zámer poskytovať investičné služby, investičné činnosti alebo vedľajšie služby **vo vzťahu k novým finančným nástrojom, teda takým, ktoré nemali zahrnuté vo svojom povolení, resp. ktoré neboli obsiahnuté medzi investičnými nástrojmi** podľa zákona o cenných papieroch účinného pred 1.11.2007. V tejto súvislosti treba uviesť, že vedľajšie služby podľa § 6 ods. 2 písm. b) až f)

zákona o cenných papieroch sa už nebudú povoľovať vo vzťahu ku konkrétnym finančným nástrojom.

V prípade obchodníkov s cennými papiermi nemôže NBS vydať povolenia na poskytovanie investičných služieb z vlastného podnetu na účel ich zosúladenia s účinným znením zákona o cenných papieroch. Je však možné, aby si obchodník s cennými papiermi o takúto zmenu svojho povolenia zažiadal. K „prepisu“ povolenia v súlade s platným znením zákona dôjde aj vtedy, keď NBS povolí obchodníkovi s cennými papiermi inú zmenu povolenia, napr. rozšírenie o novú investičnú službu alebo o nový finančný nástroj. V prípade bankových obchodníkov s cennými papiermi vydá NBS povolenia nanovo, nakoľko § 173h ods. 2 zákona o cenných papieroch stanovuje, že povolenie na poskytovanie investičných služieb vydané banke alebo pobočke zahraničnej banky sa považuje za bankové povolenie na účely § 79a zákona o cenných papieroch. Týmto krokom sa samozrejme pristúpi k zosúladeniu povolenia s účinným znením zákona o cenných papieroch.

Porovnanie hlavných a vedľajších investičných služieb a investičných nástrojov podľa zákona o cenných papieroch v znení účinnom pred 1.11.2007 s investičnými službami, investičnými činnosťami, vedľajšími službami a finančnými nástrojmi podľa zákona o cenných papieroch v znení účinnom od 1.11.2007 poskytujú nižšie uvedené tabuľky.

V dôsledku novelizácie zákona o cenných papieroch zákonom č. 209/2007 Z. z. nastávajú zásadné zmeny aj v samotnom procese týkajúcom sa vydávania rozhodnutí NBS o udelení povolenia na poskytovanie investičných služieb a rozhodnutí o zmene už vydaných povolení (rozširovanie povolenia). O žiadosti subjektu rozhodne NBS na základe posúdenia žiadosti a jej príloh a na základe posúdenia vecných, personálnych a organizačných predpokladov vo vzťahu k navrhovanému rozsahu investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb, najneskôr však do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti. Obchodník s cennými papiermi je povinný **pred začatím vykonávania povolených činností** preukázať Národnej banke Slovenska technickú, organizačnú a personálnu pripravenosť na výkon povolených činností. Na tento účel bude NBS vykonávať mieste obhliadky u žiadateľa. Až na základe **písomného oznámenia NBS o splnení podmienky technickej, organizačnej a personálnej pripravenosti** môže obchodník s cennými papiermi začať výkon činností uvedených v povolení na poskytovanie investičných služieb (v prípade nového obchodníka s cennými papiermi najskôr po vzniku spoločnosti).

Hlavné investičné služby - zákon o cenných papieroch účinný pred 1.11.2007	Investičné služby, investičné činnosti - zákon o cenných papieroch účinný od 1.11.2007
§ 6/2/a prijatie pokynu klienta na nadobudnutie, predaj alebo iné nakladanie s investičnými nástrojmi a následné postúpenie pokynu klienta na účel jeho vykonania	§ 6/1/a prijatie a postúpenie pokynu klienta týkajúceho sa jedného alebo viacerých finančných nástrojov
§ 6/2/b prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na iný účet ako na účet poskytovateľa služby	§ 6/1/b vykonanie pokynu klienta na jeho účet
§ 6/2/c prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet	§ 6/1/c obchodovanie na vlastný účet

riadenie portfólia, tvoreného jedným alebo viacerými investičnými nástrojmi v súlade s poverením klienta na základe zmluvy podľa § 43, oddelene od portfólia iných klientov	§ 6/2/d	§ 6/1/d riadenie portfólia
zabezpečenie predaja investičných nástrojov pre emitenta pri ich vydaní (ďalej len "umiestňovanie)	§ 6/2/e	§ 6/1/g umiestňovanie finančných nástrojov bez pevného záväzku
nadobudnutie investičných nástrojov od ich emitenta pri ich vydaní na účel ich predaja iným osobám vrátane záväzku odkúpiť od emitenta neumiestnené investičné nástroje (ďalej len upisovanie)	§ 6/2/f	§ 6/1/f upisovanie a umiestňovanie finančných nástrojov na základe pevného záväzku
poradenská činnosť vo veciach týkajúcich sa investovania do investičných nástrojov ¹	§ 6/3/e	§ 6/1/e investičné poradenstvo
		§ 6/1/h organizovanie mnohostranného obchodného systému
Vedľajšie investičné služby - zákon o cenných papieroch účinný pred 1.11.2007		Vedľajšie služby - zákon o cenných papieroch účinný od 1.11.2007
úschova alebo správa jedného alebo niekoľkých investičných nástrojov	§ 6/3/a	§ 6/2/a úschova a správa finančných nástrojov na účet klienta, vrátane držiteľskej správy ² , a súvisiacich služieb, najmä správy peňažných prostriedkov a finančných zábezpek
poskytovanie úverov alebo pôžičiek klientovi na účel vykonania pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja, ak poskytovateľ úveru alebo pôžičky je účastníkom tohto obchodu a ak sú splnené podmienky podľa osobitného zákona	§ 6/3/b	§ 6/2/b poskytovanie úverov a pôžičiek investorovi na umožnenie vykonania obchodu s jedným alebo viacerými finančnými nástrojmi, ak je poskytovateľ úveru alebo pôžičky zapojený do tohto obchodu
poskytovanie poradenstva o stratégii podnikania a poskytovanie poradenstva a služieb týkajúcich sa zlúčenia, splynutia, premeny alebo rozdelenia spoločnosti alebo kúpy podniku	§ 6/3/c	§ 6/2/c poskytovanie poradenstva v oblasti štruktúry kapitálu a stratégie podnikania a poskytovanie poradenstva a služieb týkajúcich sa zlúčenia, splynutia, premeny alebo rozdelenia spoločnosti alebo kúpy podniku
obstarávanie vydávania cenných papierov pre emitentov a služby súvisiace s upisovaním, umiestňovaním, vyplácaním výnosov a splácaním investičných nástrojov	§ 6/3/d	§ 6/2/f služby spojené s upisovaním finančných nástrojov
poradenská činnosť vo veciach týkajúcich sa investovania do investičných nástrojov ¹	§ 6/3/e	§ 6/2/e vykonávanie investičného prieskumu a finančnej analýzy alebo inej formy všeobecného odporúčania týkajúceho sa obchodov s finančnými nástrojmi
prijímanie peňažných prostriedkov od klienta a vykonávanie obchodov s devízovými hodnotami v súlade s osobitným zákonom v rozsahu potrebnom na poskytovanie hlavných investičných služieb	§ 6/3/f	§ 6/2/d ak sú tie spojené s poskytovaním investičných služieb
vykonávanie činností podľa odseku 2 s cennými papiermi a derivátmi, ktoré nie sú investičnými nástrojmi	§ 6/3/g	§ 6/1 pozn. ³

služby a činnosti podľa odseku 1 a písmen a) až f) týkajúce sa podkladových nástrojov derivátov § 6/2/g podľa § 5 písm. e) až g) a j), ak sú spojené s poskytovaním investičných služieb alebo vedľajších služieb pre tieto deriváty

Investičné nástroje – zákon o cenných papieroch účinný pred 1.11.2007	Finančné nástroje – zákon o cenných papieroch účinný od 1.11.2007
§ 5/a akcie	§ 5/1/a prevoditeľné cenné papiere
§ 5/b dlhopisy	§ 5/1/a prevoditeľné cenné papiere
§ 5/c podielové listy	§ 5/1/c podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektmi kolektívneho investovania
§ 5/d zastupiteľné cenné papiere, s ktorými je spojené právo nadobudnúť cenné papiere podľa písmen a) a b) alebo ktoré zakladajú právo na vyrovnanie v peňažných prostriedkoch okrem cenných papierov podľa § 2 ods. 2 písm. g), i) až k)	§ 5/1/a prevoditeľné cenné papiere
§ 5/e cenné papiere vydané mimo územia Slovenskej republiky, s ktorými sú spojené obdobné práva ako s cennými papiermi podľa písmen a) až d)	§ 5/1/a prevoditeľné cenné papiere
§ 5/f nástroje peňažného trhu v slovenskej mene a v cudzej mene	§ 5/1/b nástroje peňažného trhu
§ 5/g termínové zmluvy pripúšťajúce aj finančné vyrovnanie záväzkov z týchto zmlúv, ktoré sa vzťahujú na investičné nástroje, úrokové miery, peňažné prostriedky v slovenskej mene a v cudzej mene alebo indexy finančného trhu	§ 5/1/d opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti
§ 5/h opcie na kúpu alebo predaj investičných nástrojov a im rovnocenných nástrojov pripúšťajúcich aj finančné vyrovnanie; tými sa rozumejú najmä opcie na peňažné prostriedky v slovenskej mene a v cudzej mene (menové opcie) a opcie na úrokové miery (úrokové opcie)	§ 5/1/d opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti
§ 5/i zmluvy o zámene úrokových mier, mien a akcií	§ 5/1/d opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti
	§ 5/1/e opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa komodít, ktoré sa musia vyrovnať v hotovosti alebo sa môžu vyrovnať v hotovosti na základe voľby jednej zo zmluvných strán; to neplatí, ak k takému vyrovnaniu dochádza z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti, ktorá má za následok ukončenie zmluvy ⁴¹

§ 5/1/f opcie, futures, swapy a iné deriváty týkajúce sa komodít, ktoré sa môžu vyrovnáť v hotovosti, ak sa obchodujú na regulovanom trhu alebo na mnohostrannom obchodnom systéme⁴⁾

§ 5/1/g opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty neuvedené v písmene f), týkajúce sa komodít, ktoré neslúžia na podnikateľské účely, majú charakter iných derivátových finančných nástrojov a sú zúčtované alebo vyrovnávané prostredníctvom systémov zúčtovania a vyrovnania alebo podliehajú obvyklým výzvam na doplnenie aktív⁴⁾

§ 5/1/h derivátové nástroje na presun úverového rizika

§ 5/1/i finančné rozdielové zmluvy

§ 5/1/j opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa klimatických zmien, dopravných sadzieb, oprávnení na emisie, miery inflácie alebo iných úradných hospodárskych štatistík, ktoré sa musia vyrovnáť v hotovosti alebo sa môžu vyrovnáť na základe voľby jednej zo zmluvných strán, a to inak ako z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti majúcej za následok ukončenie zmluvy, ako aj iné deriváty týkajúce sa aktív, práv, záväzkov, indexov a iných faktorov, neuvedené v písmenách a) až i), ktoré majú charakter iných derivátových finančných nástrojov a obchoduje sa s nimi na regulovanom trhu alebo na mnohostrannom obchodnom systéme alebo sú zúčtované alebo vyrovnávané prostredníctvom systémov zúčtovania a vyrovnania, alebo podliehajú obvyklým výzvam na doplnenie aktív

Vysvetlivky:

1) Obchodník s cennými papiermi, ktorý mal pred 1.11.2007 povolenú túto vedľajšiu investičnú službu, je od 1.11.2007 oprávnený na poskytovanie investičnej služby podľa § 6/1/e a vedľajšej služby podľa § 6/2/e.

2) V prípade držiteľskej správy ide o novú vedľajšiu službu definovanú v zákone o cenných papieroch s účinnosťou od 1.11.2007.

3) Obchodník s cennými papiermi, ktorý mal pred 1.11.2007 povolenú túto vedľajšiu investičnú službu, je od 1.11.2007 oprávnený na poskytovanie vybraných investičných služieb podľa § 6/1 v rozsahu udeleného povolenia na poskytovanie investičných služieb.

4) Obchodník s cennými papiermi, ktorý mal pred 1.11.2007 povolenú vedľajšiu investičnú službu podľa § 6/3/g vo vzťahu k týmto komoditným derivátom (prípadne aj s určitými obmedzeniami), je od 1.11.2007 oprávnený na poskytovanie vybraných investičných služieb podľa § 6/1 v rozsahu udeleného povolenia na poskytovanie investičných služieb vo vzťahu k predmetným finančným nástrojom (so zachovaním jestvujúcich obmedzení).